Expeditie Werk

Hoe willen jongeren werken in de toekomst?

Sara De Potter
Beleidsmedewerker jongeren en werk De Ambrassade



Projectverloop ‘Expeditie Werk’

- Februari 2019 – Februari 2021

- 2019: Exploratief kwalitatief én participatief onderzoek met 5 jongerenorganisaties en 50 jongeren in ‘Expedities’
  - Levenslang leren en ontwikkeling
  - Geld verdienen / inkomen verwerven
  - Werk-privé balans / integratie
  - Zingeving / motivatie
  - Ouder worden

- 2020:
  - Kwantitatief onderzoek: noden, behoeftes en toekomstverwachtingen van jongeren op de arbeidsmarkt
  - Verdiepen en verscherpen van resultaten, formuleren van aanbevelingen



Onderzoek

Noden, behoeftes en toekomstperspectieven van jongeren op de arbeidsmarkt

Opzet bevraging

Doelgroep

- Werkende (<6 maanden) of werkzoekende jongeren in Vlaanderen tussen 16 en 30 jaar.

Dataverzameling

- Representatieve steekproef getrokken door VDAB uit hun databases
- Aangevuld via een gerichte Instagram campagne

Bevraging

- Online tussen 3 juni en 7 juli 2020
- Totaal van 940 respondenten, waarvan
  - 517 werkzoekende jongeren (55%)
  - 423 werkende jongeren (45%).

Achtergrondkenmerken deelnemers

Geslacht

- 56,8% vrouw
- 42,6% man
- 0,6% iets anders

Woonplaats

- Antwerpen 30,7%
- Oost-Vlaanderen 22,1%
- West-Vlaanderen 16,3%
- Vlaams-Brabant 15,6%
- Limburg 13,6%

Scholingsgraad

- Laaggeschoold 19,9%
- Middengeschoold 43,7%
- Hooggeschoold 36,4%



Welzijn op het werk

“ Ik vind mijn werk heel belangrijk. Deze job die ik nu doe geeft me energie, ik geraak er mijn passie in kwijt. En weet je, het gevoel van: ‘ik doe iets met mijn leven wat toch wel ça va goed is’, dat is veel waard.”

DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken



Welzijn op het werk

‘Ik doe mijn job graag’

Cijfers werkende jongeren

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Geen mening	Akkoord	Helemaal akkoord
Ik doe mijn job graag	2,1%	8,3%	11,6%	47,0%	31,0%
Ik voel me goed op mijn werk	2,4%	8,0%	13,2%	53,0%	23,4%
Ik voel mij in staat om mijn job goed te doen	1,2%	7,1%	8,3%	57,4%	26,0%



Welzijn op het werk

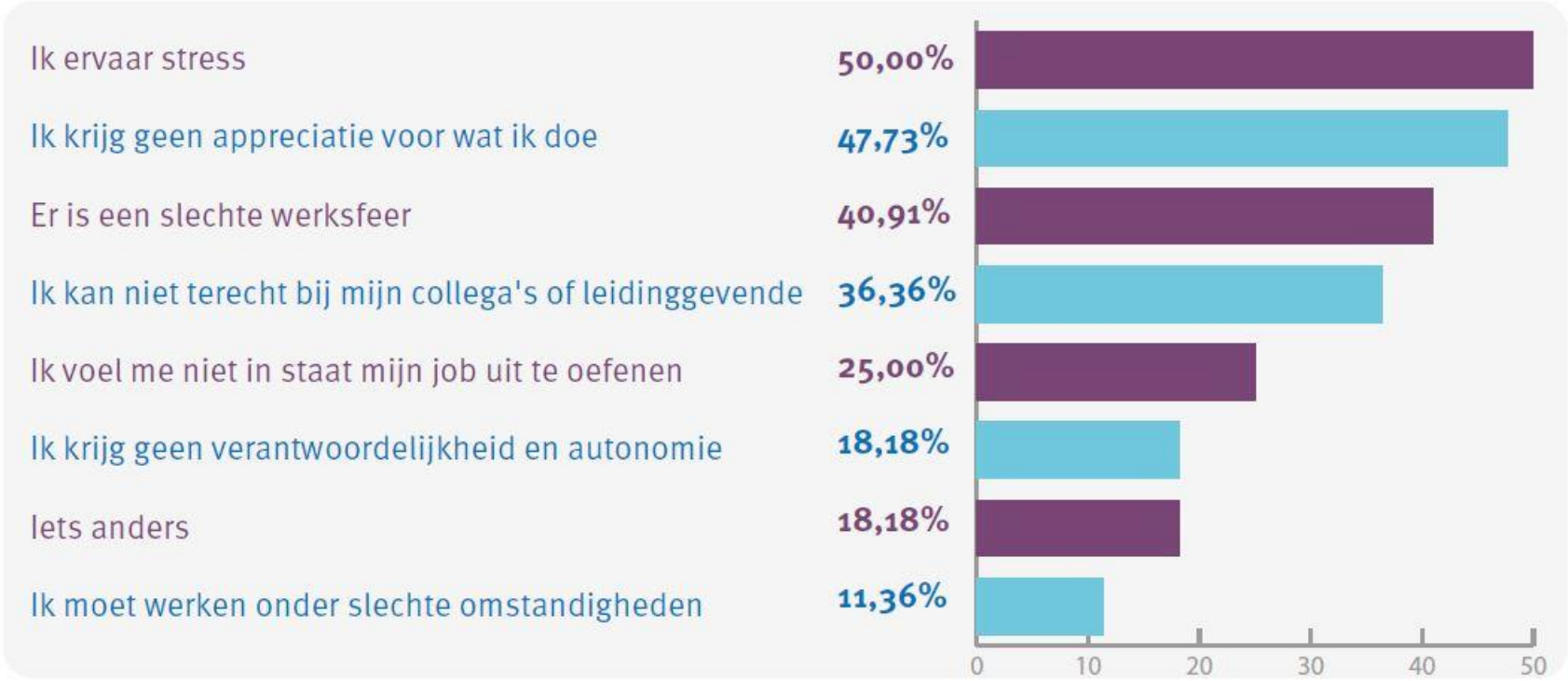
Welke factoren creëren welzijn op het werk voor jongeren?





Welzijn op het werk

Welke factoren zorgen ervoor dat jongeren zich niet goed voelen op het werk?





Welzijn op het werk

Aanbevelingen

✓ **Een doorgedreven visie en beleid rond welzijn van de werknemer die ook jonge werknemers ten goede komt**

- Zowel op bedrijfsniveau als overkoepelend via CAO's en arbeidswetgeving
- Goede omkadering en coaching van nieuwe werknemers
- Positief werk- en leerklimaat en een goede sfeer tussen collega's
- Aanspreekpunt en/of vertrouwenspersoon

✓ **Kennis arbeidsrecht en geldende juridische kaders vergroten bij jonge werknemers**

- Via onderwijs of via campagnes jongerenkanalen
- Taak vakbonden



Motivatie en zingeving

“Het is voor mij veel belangrijker om voldoening te krijgen van wat ik doe dan geld te verdienen.”

DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken



Motivatie en zingeving

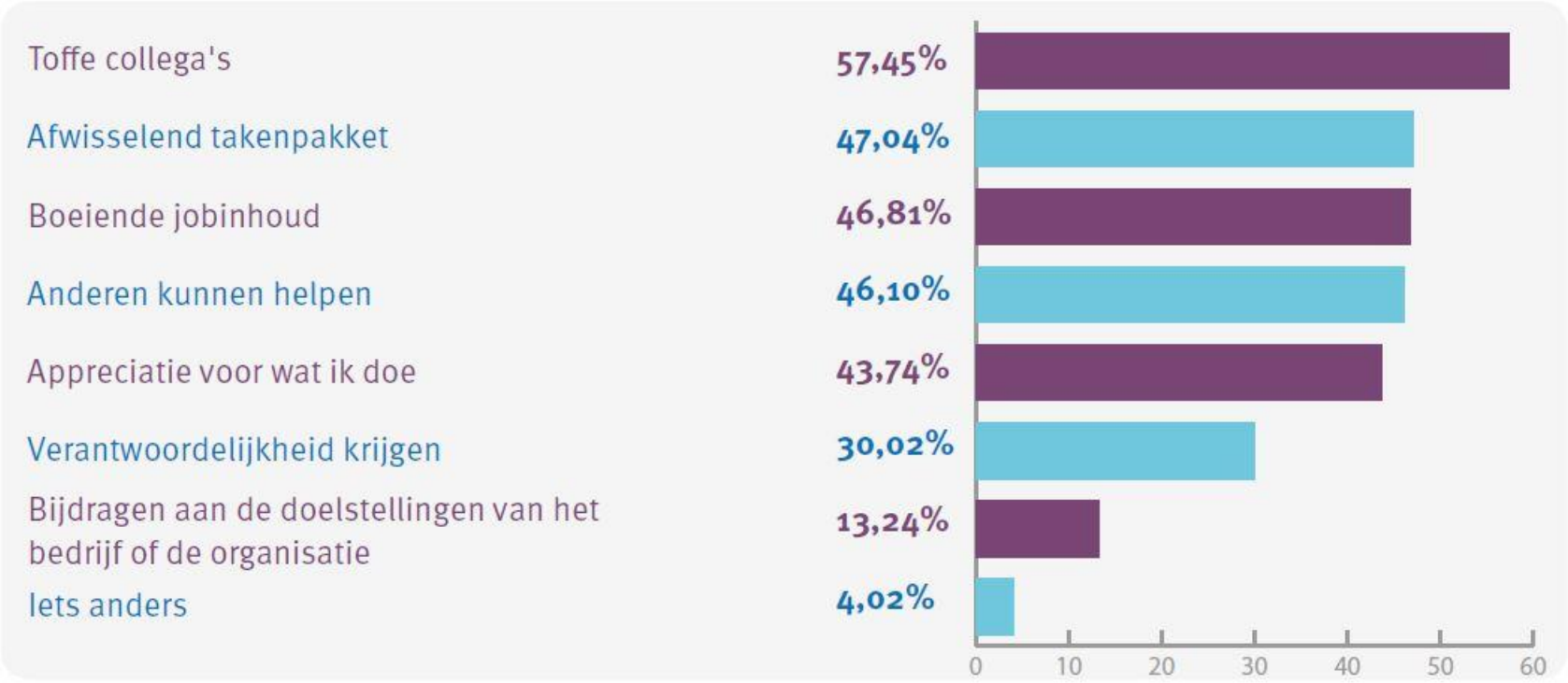
‘Ik vind het belangrijk dat ik werk voor een bedrijf dat bezig is met duurzaamheid’

Ik vind het belangrijk dat ik werk voor een bedrijf of een organisatie die bezig is met duurzaamheid	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Geen mening	Akkoord	Helemaal akkoord
Werkende jongeren	2,8%	7,3%	34,6%	41,7%	13,5%
Werkzoekende jongeren	1,5%	5,8%	30,3%	48,0%	14,4%
Totaal	2,1%	6,5%	32,2%	45,1%	14,0%



Motivatie en zingeving

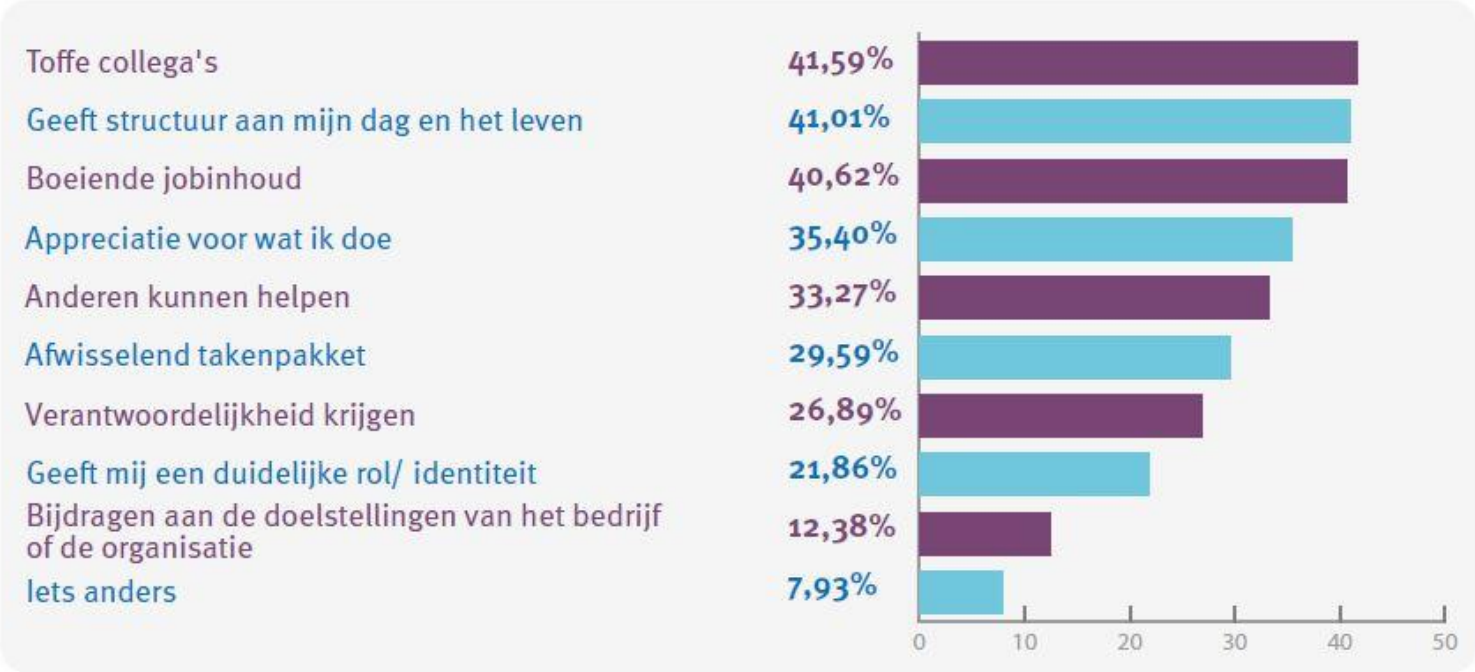
Wat geeft werkende jongeren goesting om te werken?





Motivatie en zingeving

Wat geeft werkzoekende jongeren goesting om te werken?





Motivatie en zingeving

Aanbevelingen

✓ **Zinvolle jobs die jongeren gemotiveerd houden**

- Boeiende, afwisselende jobinhouden
- Samenwerken met collega's
- Duurzaamheid

✓ **Groeiperspectief: kans om andere jobs te proberen**

- Autonomie: leren baas zijn over eigen werk



Geld verdienen

“Ik ben bij de spoorwegen begonnen, en trok me niets aan van hun slechte imago, en ‘dat er niet hard gewerkt wordt’. Ik wilde de zekerheid van een inkomen, en aan de slag, ervaring opdoen. Ik ben aan een laag loon gestart, maar ik dop tenminste niet.”

DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken



Geld verdienen

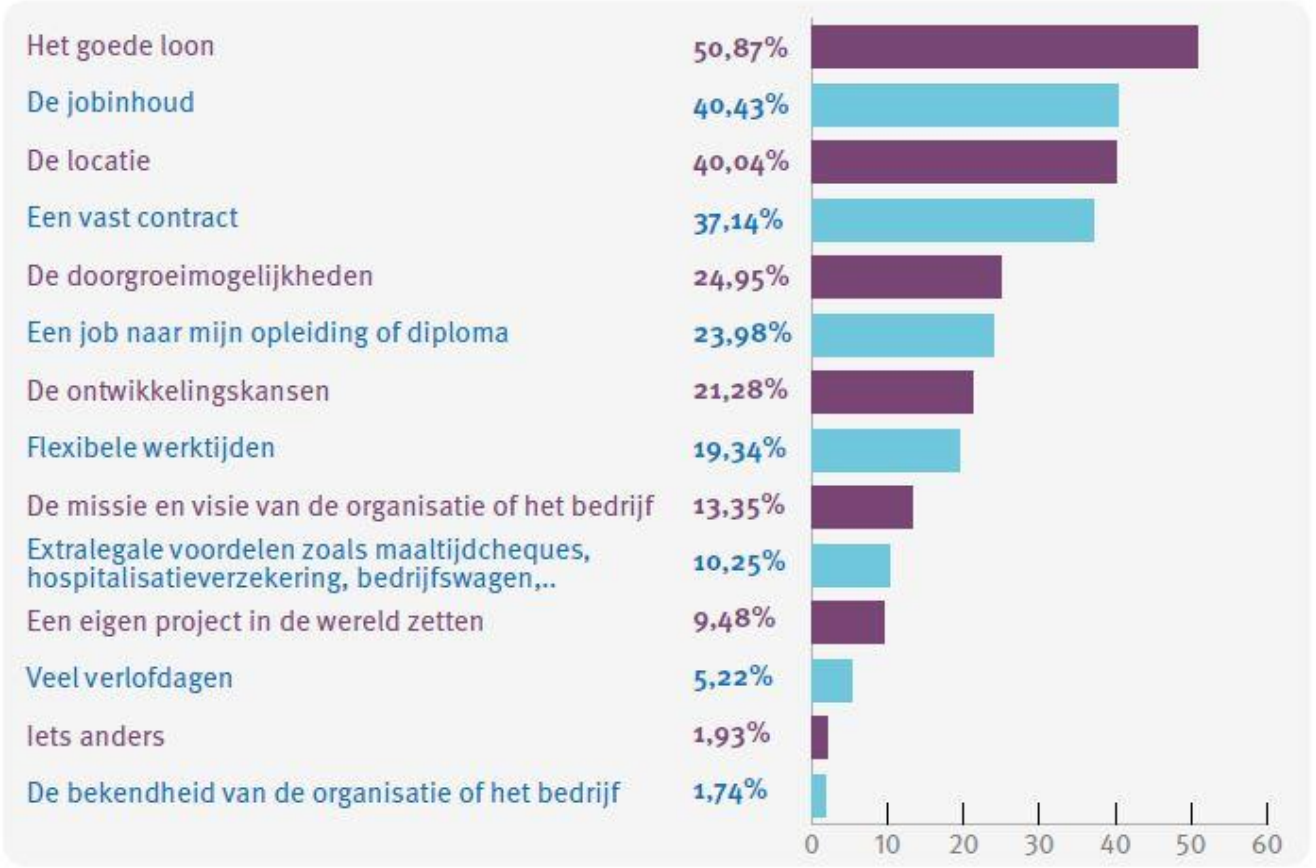
Hoe kozen werkende jongeren hun job?





Geld verdienen

Hoe kiezen werkzoekende jongeren hun job?





Geld verdienen

‘Ik ben bang om zonder inkomen te vallen’

Ik ben bang om zonder inkomen te vallen	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Geen mening	Akkoord	Helemaal akkoord
Werkende jongeren	6,5%	22,0%	14,1%	34,7%	22,7%
Werkzoekende jongeren	1,6%	14,9%	11,5%	42,3%	29,8%
Totaal	3,8%	18,1%	12,7%	38,8%	26,6%



Geld verdienen

Precaire jobs



Zwartwerk:

19,6% deed dit al
18,9% overwoog dit al
! Meer mannen, meer jongeren die moeilijk rondkomen



Flexi-jobs of mini-job:

2,1% deed dit al
36,7% overwoog dit al
! Meer laaggeschoolden



Fietskoerier:

3,6% deed dit al
22% overwoog dit al
! Meer mannen



Dagcontracten:

46,1% deed dit al
17,2% overwoog dit al
! Meer mannen, meer laag- of middengeschoolden en meer jongeren die moeilijker rondkomen. Dit hoge aantal komt waarschijnlijk ook door een hoge vertegenwoordiging van middengeschoolden in de bevraging.



Nachtshifts:

20,6% deed dit al
29,9% overwoog dit al
! Meer mannen, meer laag- of middengeschoolden en meer jongeren die moeilijk rondkomen



Onbetaalde stage:

22% deel dit al
21,8% overwoog dit al
! Meer laaggeschoolden, meer jongeren die moeilijker rondkomen. Terwijl je hier eerder zou denken aan hooggeschoolde jongeren die nog kunnen beroep doen op de steun van hun ouders. Een verklaring kan zijn dat hier ook beroepsinlevingstrajecten in opgenomen werden die wel kaderen binnen een opleiding, maar evenzeer onbezoldigd zijn.



Geld verdienen

Een startersinkomen voor jongeren

- 60.2% vindt een startersinkomen een goed idee
- 10% vindt het startersinkomen een slecht idee
- 29.8% is niet zeker



"Het geeft jongeren de ademruimte om te ontdekken wat ze echt graag doen, is de extra steun die ze nodig hebben."

"Het biedt de mogelijkheid om studies en opleidingen te betalen, zonder afhankelijk of een last te zijn van de ouders. Dit creëert extra kansen."

"Het motiveert niet omdat het de noodzaak om te werken wegneemt."

"Als ik denk aan de jongeren die ik ken, zullen er maar erg weinig dit geld goed besteden. Ik ben wel voorstander om dit in te voeren voor mensen die dit écht nodig hebben."



Geld verdienen

Aanbevelingen

✓ **Een startersinkomen voor jongeren**

- Een basisloon voor alle jongeren tussen 18 en 25 jaar
- Gelijke kansen, zekerheid en financiële ruimte
- Oplossing voor precaire statuten

✓ **Aantrekkelijke jobs**

- Boeiende en afwisselende jobinhouden
- Vlotte bereikbaarheid van de werkplek
- Goed nettoloon
- Opleidingskansen

✓ **Voldoende bescherming, valabele en wettelijke statuten met sociale rechten en kans om stem te laten horen**

- Aandacht voor jongeren bij participatie en besluitvorming op de werkvloer en in sociaal overleg



Geld verdienen

Aanbevelingen

✓ **Courante systeem verloning op basis van anciënniteit herevalueren**

- Oneerlijk ervaren
- Motiveert niet

✓ **Andere vormen van werk valoriseren**

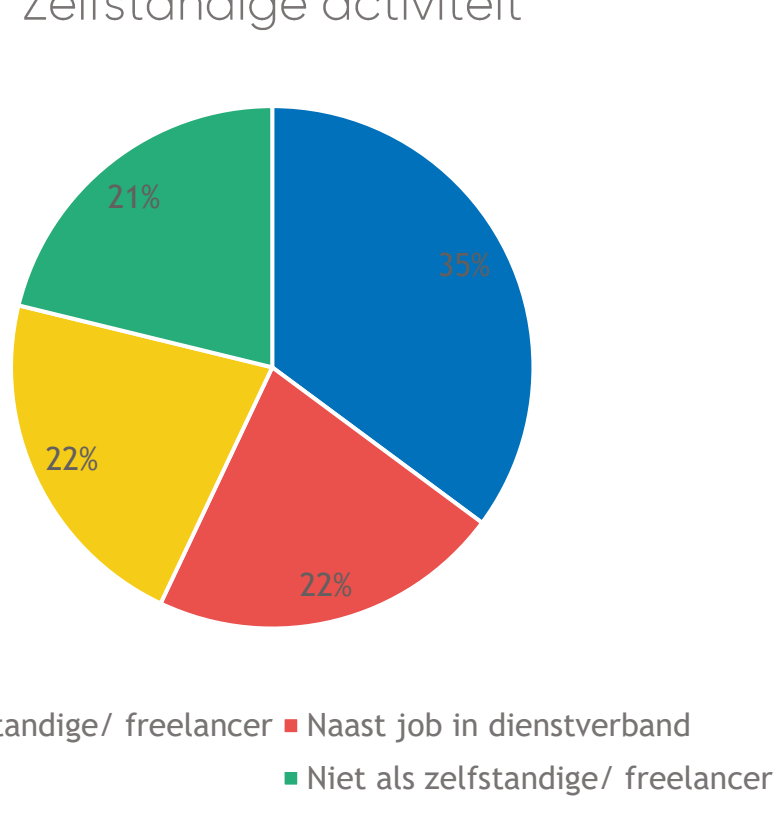
- Mantelzorg, vrijwilligerswerk,…
- Laten meetellen voor opbouw sociale rechten



Geld verdienen

‘Ik zie mezelf ooit zelfstandig ondernemen’

- 34.5% ziet zichzelf ooit volledig als zelfstandige of freelancer werken.
- 22.1% ziet zich dit zelf ooit doen naast een job in dienstverband.
- 22% heeft aan het niet te weten.
- Slechts 21.4% ziet zichzelf niet als zelfstandige werken.

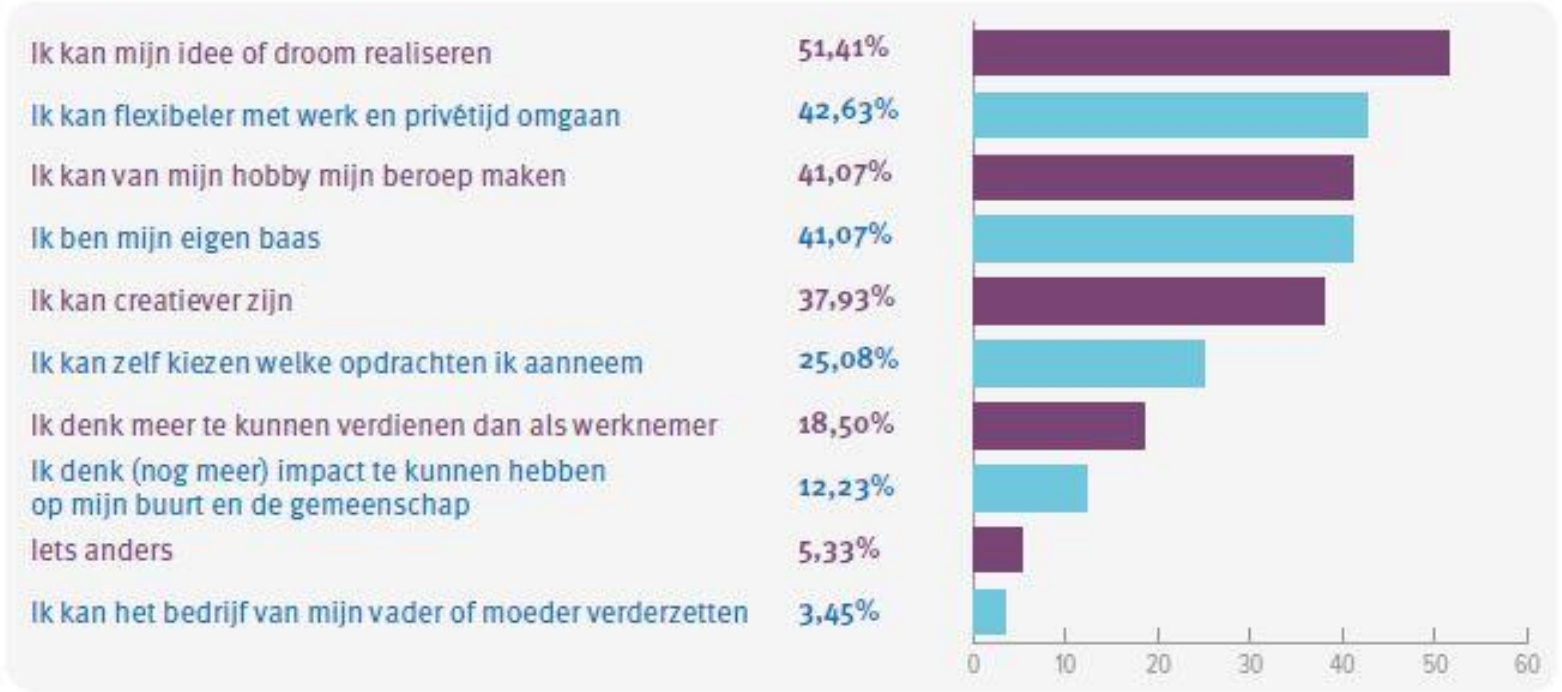




Geld verdienen

Redenen om te kiezen voor een zelfstandige activiteit

werkende jongeren

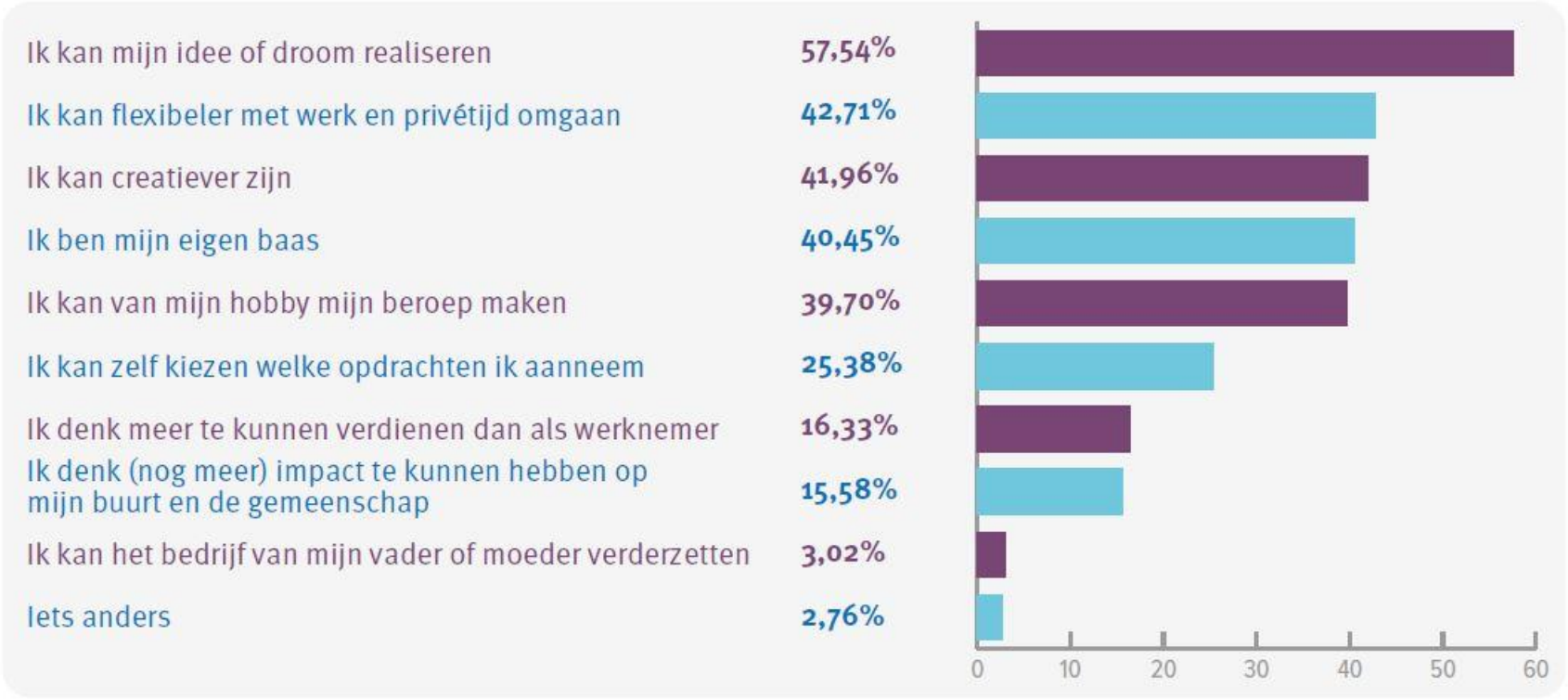




Geld verdienen

Redenen om te kiezen voor een zelfstandige activiteit

werkzoekende jongeren





Geld verdienen

Aanbeveling

✓ **Een financieel aantrekkelijk ondernemersstatuut voor jongeren**

- Idee van ‘ondernemerstijd’: bij de opstart van de eigen zaak een jaar lang beroep kunnen doen op een uitkering

Levenslang leren en ontwikkeling



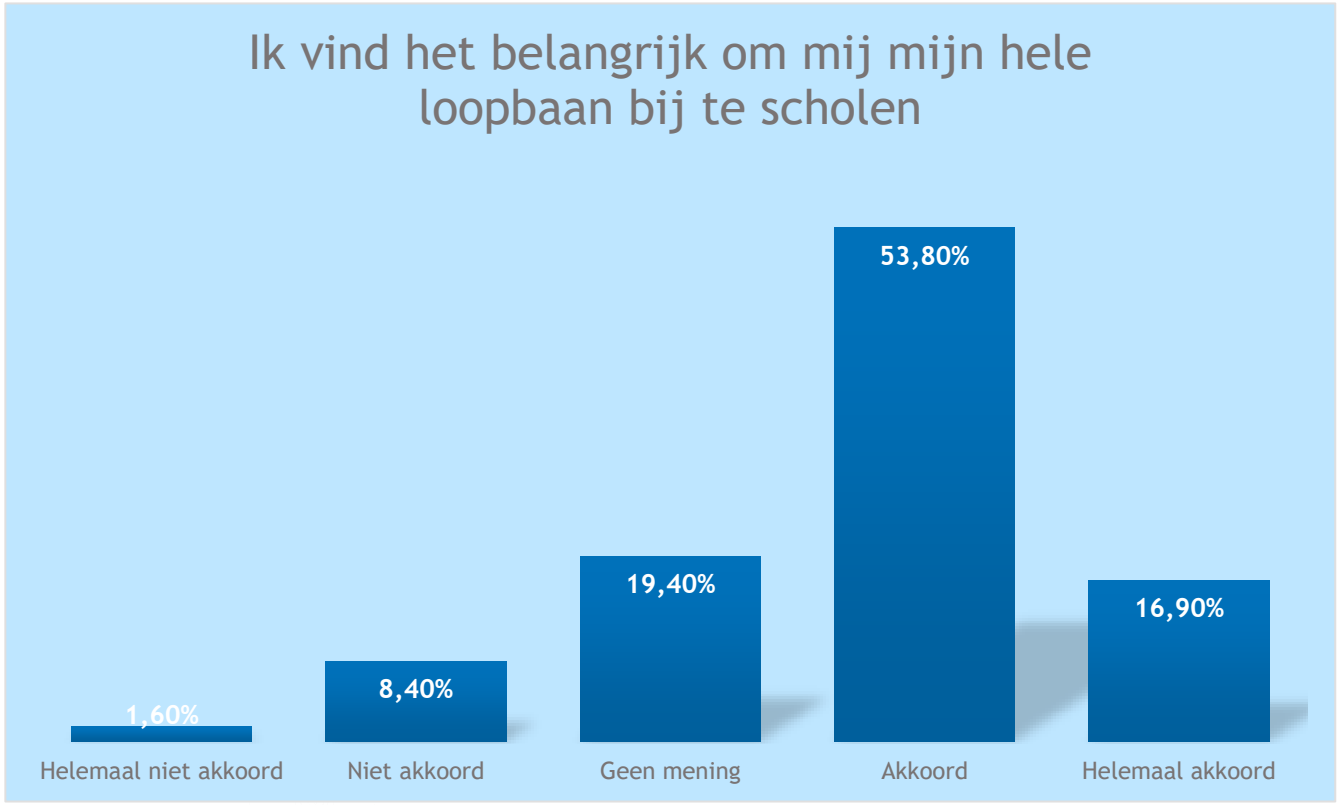
“Ik ben afgestudeerd, maar ik zal moeten blijven bijleren. Onze samenleving vraagt dat we voortdurend bijscholen.”

DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken



Levenslang leren en ontwikkeling

Hele loopbaan lang bijscholen





Levenslang leren en ontwikkeling

Hebben jongeren inzicht in loopbaancompetenties?

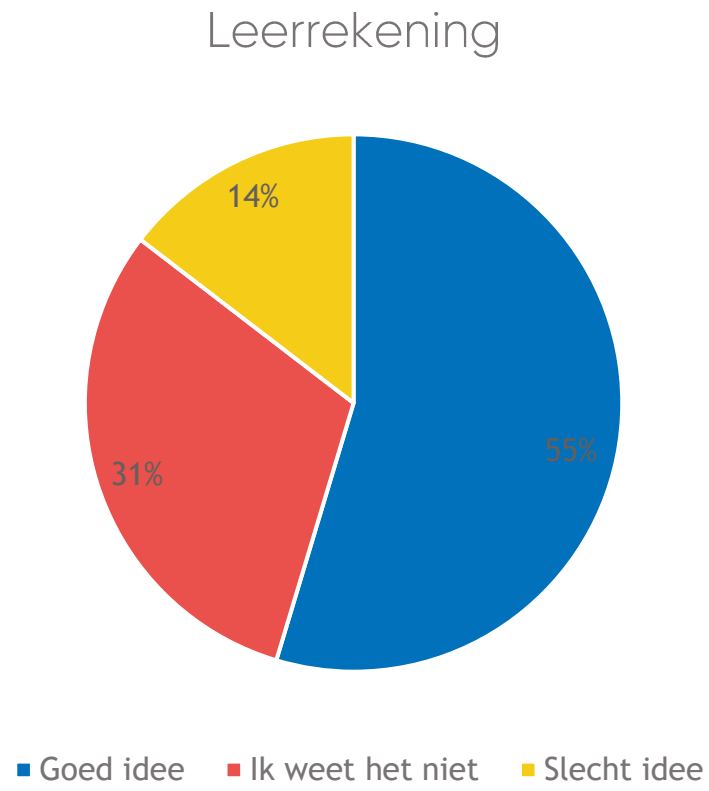
- 4 op de 5 jongeren (of 79,1%) geeft aan zelf te weten waar ze goed of slecht in zijn. 12% heeft hier dan weer geen idee van.
- Slechts 1 op de 2 jongeren (of 51,6%) weet waar ze binnen 5 jaar wil staan. 32,9% weet dit nog niet.
- 3 op de 5 jongeren (of 59,1%) geeft aan te weten welke opleidingen interessant zijn voor hun profiel en waar ze die kunnen vinden. 1 op de 4 (of 24,1%) weet dit niet.
- Bijna 3 op 4 (of 70,7%) vindt het belangrijk om zich hun hele leven te blijven bijscholen. Maar 1 op de 10 (10%) vindt dit niet belangrijk.
- Meer dan 3 op 5 (64,9%) van de jongeren weet welke competenties ze nodig hebben voor hun droomjob. 16,9% heeft hier geen idee van.
- Iets meer dan de helft (56,4%) kan zijn/haar leerbehoeftes duidelijk verwoorden. Bijna 1 op 5 (18,5%) kan dit niet.



Levenslang leren en ontwikkeling

De leerrekening

- 54.7% vindt de leerrekening een goed idee.
- 30.8% weet het niet
- 14.6% vindt dit een slecht idee



"Ik denk dat hoe meer kennis mensen verwerven, hoe beter voor hun persoonlijke groei, de maatschappij en hun kansen op de arbeidsmarkt. Onwetendheid ligt aan de bron van veel problemen volgens mij."

"Als de werkgever verschillende opleidingen aanbiedt waaruit je kan kiezen lijkt dit mij heel relevant. Als de werknemer zelf kan kiezen uit alle verschillende opleidingen is de kans misschien inderdaad groot dat mensen opleidingen kiezen die niet bij hun job passen."



Levenslang leren en ontwikkeling

Aanbevelingen

✓ **Leercultuur op de werkvloer**

- Leren, ontwikkelen en uitwisselen onder collega's als onderdeel van het werk
- Opleiding sluit aan op persoonlijke interesses, is te combineren met privésituatie en praktijkgericht

✓ **Persoonlijke incentives, coaching en outplacement voor alle leeftijden**

- Idee van de persoonlijke leerrekening

✓ **Mentoring, coaching en persoonlijke begeleiding in loopbaankeuzes en –ontwikkeling na de schoolloopbaan**

- Inzetten op loopbaancompetenties vóór jongeren op de werkvloer komen



Levenslang leren en ontwikkeling

Aanbevelingen

✓ **Loopbaancompetenties tijdens de zoektocht naar werk én eens aan de slag versterken**

- Begeleiding door werkgever
- Begeleiding door arbeidsbemiddelingsdienst

✓ **Levenslang leren als gedeelde verantwoordelijkheid tussen werknemer, werkgever en overheid**

Werk-privé balans



“Ik zit in tweestrijd, want ik moet wel werken, maar ook tijd hebben voor mezelf, voor familie, voor vrienden. Dus ik moet een combinatie vinden. De gulden tussenweg.”

DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken



Werk-privé balans

Parttime werken?

- Ruim 1 op 4 van de jongeren verkiest parttime boven fulltime werken

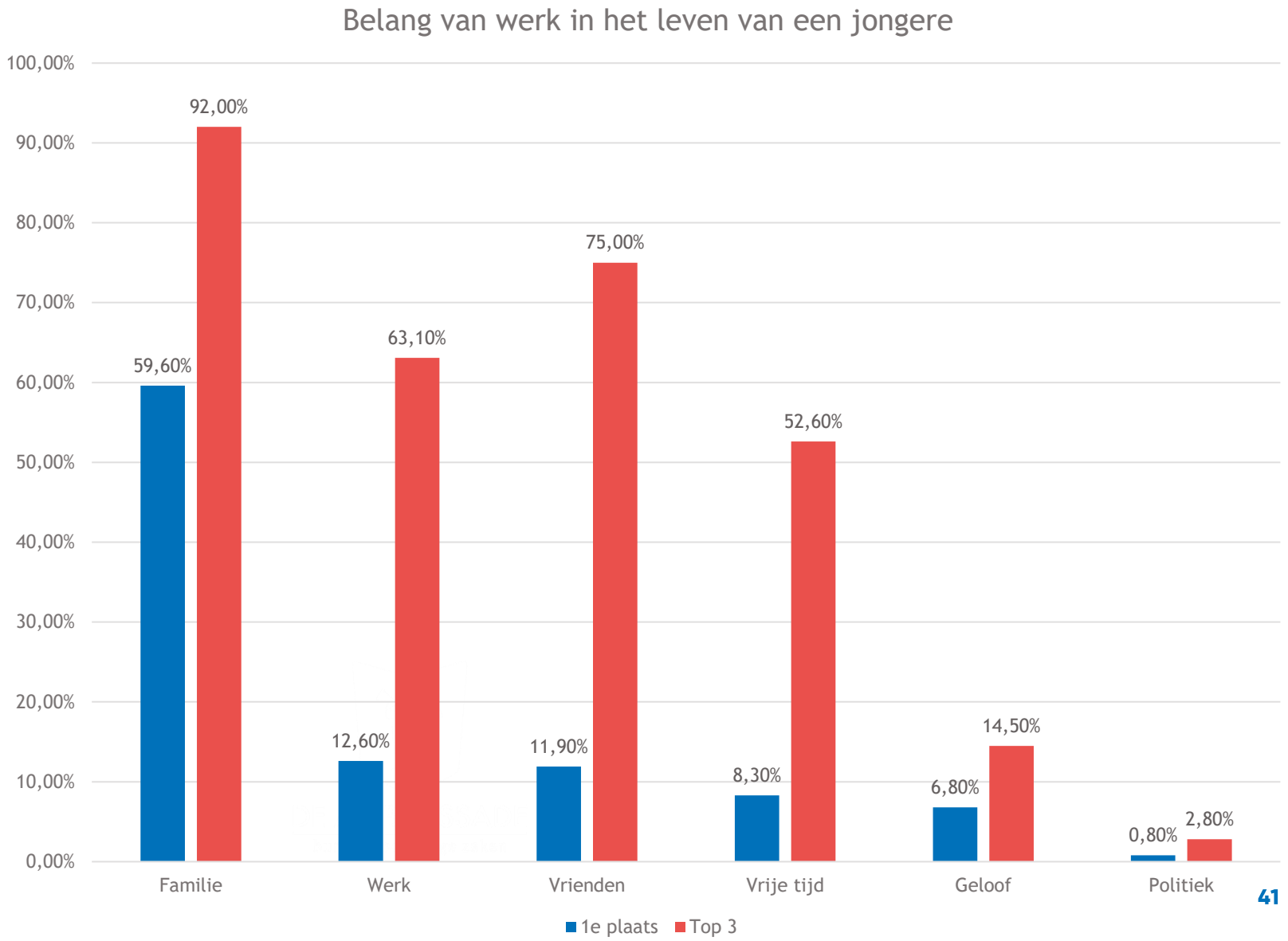
- Met de vrijgekomen tijd zouden ze vooral:
  - zichzelf willen ontwikkelen of een opleiding volgen
  - een hobby uitoefenen
  - zorg voor het gezin of een familielid opnemen
  - een eigen project opstarten.

"Bewuster in het leven staan, meer kijken naar waar ik als persoon nood aan heb, dat wil ik. Minder hectisch in het leven staan, meer tijd voor gezond eten en leven, voor mijn gezin. Niet makkelijk om dat te combineren met een fulltime job."



Werk-privé balans

Hoe belangrijk is werk in het leven van een jongere?





Werk-privé balans

Aanbevelingen

✓ **Verschillende mogelijkheden voor flexibele verdeling van de arbeidstijd**

- Aandacht naar werkbare job en loopbaan
- Parttime werk, opleidingstijd, loopbaanonderbreking, plaats- en tijdsongebonden werk, 30 urenweek,...

✓ **Publieke dienstverlening afgestemd op niet-standaard-werkuren en minder stabiele jobs**

- Kinderopvang
- Openbaar vervoer

✓ **Afsprakenkader en werkethiek over afstemming werk en privé**

- Op bedrijfsniveau en overkoepelend via CAO's en wetgeving
- Avond- en weekendwerk, thuiswerk

“Ik vraag me soms af of de mensen die hiervoor verantwoordelijk zijn effectief wel een idee hebben van wie wij zijn? Wat we nodig hebben? Wat we willen? Ik denk dat het belangrijkste, om de arbeidsmarkt meer jongerenproof te laten worden, is om met ons in gesprek te treden, te communiceren met ons. Te weten te komen wie we zijn, van waar we komen enzovoort.”

DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken



Bedankt voor jullie aandacht!

Sara.depotter@ambrassade.be

Meer info op
ambrassade.be/nl/kennis/jongeren-en-werk